

עקרונות מנחים בתכנון

אצטדיונים נגישים לאנשים עם מוגבלות

עמותת נגישות ישראל

ינואר 2007

עקרונות מנחים בתכנון אצטדיונים נגישים לאנשים עם מוגבלות

עמותת נגישות ישראל פועלת לקידום הנגישות ושילוב הנכים ומשפחותיהם בחברה בישראל באופן מכובד, שוויוני ועצמאי. עמותת נגישות ישראל מלווה יזמים, אדריכלים, רשויות וארגונים ביעוץ לנגישות כך שכלל האוכלוסייה תוכל להגיע ליהנות, לבלות, לקנות ולהיות חלק בלתי נפרד מהחברה.

בנוסף, העמותה מספקת לציבור הנכים מידע אודות נגישות אצטדיונים.

בישראל של שנת 2006 עשרות אצטדיונים פתוחים וסגורים, אצטדיונים אלה משמשים לענפי ספורט שונים ובמקרים רבים גם למופעים ואירועי תרבות.

בשנה זו נכתבות התקנות המגדירות במפורש ובמדויק את הפרמטרים לפיהם תשופר הנגישות באצטדיונים קיימים ואיך יראו בעתיד אצטדיונים חדשים מבחינת נגישות לאנשים עם מוגבלות.

המועצה הלאומית להסדר הימורים בספורט מממנת בשנים הקרובות בנייתם של 11 אצטדיונים חדשים.

מפעל הפייס ממשיך לממן בניית אולמות ספורט.

עקב התפתחותו הרבה של ספורט הנכים בשנים האחרונות, נדרשים כבר עתה שהאצטדיונים יהיו נגישים גם לספורטאים נכים ועובדים הנכים במתקנים.

מסמך זה מבוסס על ההגדרות בנושא במסגרת החוק האמריקאי עם התאמות לישראל ואינו מהווה תחליף להגדרות חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות – פרק הנגישות והתקנות הרלוונטיות לחוק זה.

מסמך זה מופץ לכל הגורמים הרלוונטיים על מנת שיוכלו לקדם ולשפר את הנגישות לקהל מטרה זה.

בכבוד רב,

יובל וגנר,
עמותת נגישות ישראל

עקרונות מנחים בתכנון אצטדיונים נגישים לאנשים עם מוגבלות

הערה מקדימה – המלצות מסמך זה מבוססות על ההגדרות הנהוגות לאצטדיונים חדשים בעולם המערבי. הגדרות הנהוגות בעולם מייצרות רמת נגישות לנכים טובה יותר ומפורטת יותר מההגדרות בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות – פרק הנגישות והתקנות הרלוונטיות לחוק זה הנמצאות במצב טיוטא מתקדם.

בבואכם לתכנן אצטדיון חדש חשוב ביותר עמידה בדרישות החוק והתקנות לנושא בישראל אך מומלץ ביותר לקבוע הסדרי נגישות בסטנדרט גבוהה ונגיש כמקובל באצטדיונים המובילים עולם.

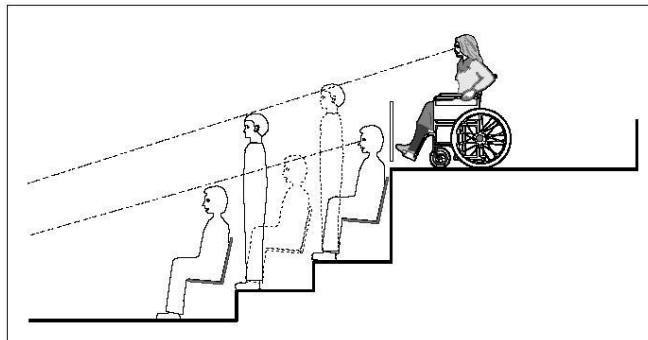
1. מסלול נגיש

- א. חייב להיות מסלול נגיש מאזור החניה והתחבורה אל מקומות הישיבה לאנשים עם מוגבלות.
- המסלול הנגיש מתחיל בחניות הנכים, עובר בקופות, במקומות הישיבה לאנשים עם מוגבלות ובכל האזורים הציבוריים באצטדיון כגון שירותי נכים, דוכני מכירה, מסעדות, טלפונים ציבוריים, חנויות ויציאות.
- ב. יש לתכנן כך שמסלול זה הינו הקצר ביותר ונגיש במיוחד. לשאוף שמסלול זה יהיה ללא שיפועים, ללא מכשולים ומותאם ללקויי ראייה ולמתקשים בהתמצאות.

2. מקומות ישיבה לכיסאות גלגלים

- א. נדרשים מקומות ישיבה נגישים לאדם בכיסא גלגלים. לפחות 1% מכלל מקומות הישיבה חייבים להיות מקומות לכיסאות גלגלים. כל מקום ישיבה לכיסא גלגלים הינו שטח פנוי המתאים לאדם אחד היושב בכיסא גלגלים ויש בו משטח אופקי, יציב שאינו גורם להחלקה. השטח יהיה באורך מינימאלי של 120 ס"מ ורוחב של מעל ל 80 ס"מ, המקום לא יפריע למעבר צופים אחרים. דרך נגישה ורחבה תוביל לנקודת הישיבה.
- על פי התקנות בישראל נדרשים 2 מקומות עד 300 איש, ולכל 150 מקומות נוספים מקום אחד ומעל 600 1% מהמקומות יהיו מותאמים לכיסאות גלגלים.
- ב. מקומות הישיבה לכיסאות גלגלים חייבים להוות חלק אינטגרלי מתוכנית הישיבה באצטדיון כך שאנשים המשתמשים בכיסאות גלגלים לא יהיו מבודדים משאר הצופים או ממשפחתם וחבריהם.
- ג. ליד כל מקום ישיבה לכיסא גלגלים יש להציב מקום ישיבה למלווה. מקום הישיבה למלווה הינו כיסא רגיל עבור מלווה או חבר (אפשרי כסא נייד).
- ד. בכל אזור ישיבה באצטדיון חייבים להיות מקומות ישיבה לכיסאות גלגלים, כולל יציע הכבוד ויציעים מיוחדים. בכל מקרה מקומות על הדשא או בגובה משטח הספורט אינם נחשבים כמקומות נגישים ועליהם להיות ממוקמים בגובה המאפשר צפייה מלמעלה על כל חלקי המשטח. כאשר מדובר באצטדיונים קיימים שבהם משפרים את הנגישות אין חובה להסדיר מקומות נגישים בכל אזורי הישיבה באצטדיון, אך אזור המקומות הנגישים חייב להיות מוגבה ונגיש.
- ה. בכל מקרה שבו ישנם יותר מ-300 מקומות ישיבה, חייבים לספק מקומות לכיסאות גלגלים ביותר ממקום אחד. יש לוודא שמקומות לכיסאות גלגלים יהיו

1. באזורים המיועדים לכיסאות גלגלים, מותר להציב כיסאות ניידים או מתקפלים לשימוש אנשים שאינם משתמשים בכיסא גלגלים. על מנת שהאצטדיון לא יפסיד הכנסות כאשר המקומות המיועדים לכיסאות גלגלים לא מנוצלים על ידי אנשים עם כיסאות גלגלים. בכל מקרה במקומות אלה עדיפות הינה לאנשים עם מוגבלות.
2. במקומות המיועדים לכיסאות גלגלים חייב להיות קו ראייה דומה לקו הראיה של צופים אחרים. באירועים שבהם צפויים הצופים לעמוד בזמן האירוע (למשל משחקי כדורגל והופעות רוק), כל המקומות לכיסאות גלגלים או כמעט כולם צריכים להיות בעלי קו ראייה מעל לצופים עומדים, כמוסבר בציור להלן. קו הצפייה הנדרש מאפשר לאדם המשתמש בכיסא גלגלים לצפות במשטח בין הראשים ומעל לכתפיים של אנשים היושבים בשורה לפניו ומעל לראשים של אנשים היושבים 2 שורות לפניו.

קו ראייה נדרש למקומות המיועדים לכיסא גלגלים

3. ח. יש לוודא שהמעקה במקומות המיועדים לכיסאות גלגלים הינו שקוף כך שיהיה מחד בטיחותי ומאידך לא יסתיר מבחינת ראייה לאדם על כיסא גלגלים.

3. מקומות ישיבה למוגבלי הליכה

- א. בנוסף למקומות לכיסאות גלגלים, יש להקצות לפחות 0.5% מקומות לאנשים עם מוגבלות הליכה. מקומות אלה ימוקמו בדומה למקומות המוגדרים לכיסאות גלגלים. מושבים אלה מיועדים לאנשים עם מגבלות תנועה המעדיפים לשבת במושב רגיל ולא בכיסא גלגלים. נדרש לסמן מקומות אלה.
- ב. מושבים אלה יכולים להיות ניידים או קבועים וגובהן לא יפחת מ 45 ס"מ. חלקם עם משענות יד וחלקם ללא.

4. נגישות לספורטאים עם מוגבלות

- א. נדרש לוודא שחדרי ההלבשה, השירותים המלתחות והמקלחות של הספורטאים יהיו נגישים לאנשים עם סוגים שונים של מוגבלות.
1. שרותי הנכים צריכים להיות גדולים יותר מהקן מאחר ועגלות ספורט הן גדולות יותר.
  2. המלתחות צריכות להיות גדולות יותר מהגדרות בתקנים.
  3. מומלץ להגדיר חדרי ההלבשה עם מיטה או ספסלים ברוחב של 200 ס"מ ועומק של 60-80 ס"מ.
- ב. **חייב להיות מסלול נגיש לכל משטחי הספורט**
כולל משטח המשחק, הספסלים, בריכות השחייה ואזורי החימום. המסלול הנגיש ישמש הספורטאים עם המוגבלויות השונות המשתמשים במתקן. על המסלול להיות נגיש לכלל המוגבלויות (כסאות גלגלים, מוגבלי הליכה ולקויי ראייה).
- ג. **בריכות שחייה**
בריכות שחייה צריכות להיות נגישות הן מבחינת דרכי גישה והן מבחינת אמצעים לכניסה ויציאה מהמים (ישנם מגוון אמצעים לנושא זה ומומלץ להתייעץ עם עמותת נגישות ישראל בטרם מנגישים ו/או בוחרים אביזרים).

5. קופות

- א. תהיה לפחות קופה אחת (התקנות מחייבות שלכל 10 קופות תהיה קופה אחת נגישה – אך לא פחות מאחת) מונמכת, מותאמת ומסומנת לאנשים עם כל סוג של מוגבלות.
- ב. בקופה זו המסלול התחום יהיה רחב ויאפשר מעבר לכיסא גלגלים (בכניסה וביציאה).
- ג. הקופה עצמה תהיה מאובזרת באמצעי עזר לאנשים עם ליקויי שמיעה.
- ד. להגדרות מפורטות יש להיעזר בתקנות נגישות השירות, הקריטריונים לתכנון ויישום קופה נגישה והתורים – בהתאם לחוברת "המדריך לעמדה נגישה בהוצאת עמותת נגישות ישראל".

6. דוכנים

- א. **כל הדוכנים**, כולל אזורי הגשת מזון, מסעדות ודוכני מזכרות חייבים להיות נגישים. לדוגמה, דלפקים המציגים סחורה ודלפקי הקופה חייבים לכלול דלפקים מונמכים. פריטי מזון לשירות עצמי חייבים להיות בהישג יד של אדם היושב בכיסא גלגלים.

ב. להגדרות מפורטות יש להיעזר בתקנות נגישות השירות, הקריטריונים לתכנון ויישום עמדת שרות מזון מהיר וקופה נגישה – בהתאם לחוברת "המדריך לעמדה נגישה עמותת נגישות ישראל".

7. מערכות לסיוע בהאזנה

- א. כאשר קיימת מערכת הגברה באצטדיון המשמשת את כלל הצופים כחלק מפעילות הנעשית במקום, נדרשות מערכות לסיוע בהאזנה לאנשים לקויי שמיעה. מערכות אלה מגבירות את הקול ומעבירות אותו למקלט מיוחד הנענד על ידי המאזין או לחילופין מעבירות את הקול למכשיר השמיעה של המאזין.
- ב. האצטדיון חייב לספק מקלטים למערכת לסיוע בהאזנה. מספר המקלטים חייב להיות לפחות 4% ממספר המושבים הכללי.
- ג. יש ליידע את הצופים על זמינות המקלטים של המערכת לסיוע בהאזנה באמצעות שלטים.
- ד. בנוסף, ייעשה שימוש בשילוט האלקטרוני להעברת מידע למתקשים בשמיעה.
- ה. במידה וקיימת באצטדיון מערכת כריזה (לשעת חרום /או העברת מידע) יש לוודא עמידתה בדרישות תקנות השירות לחוק שוויון לאנשים עם מוגבלות.

8. מקומות חניה נגישים

- א. יש לוודא מקומות חניה נגישים לרכבי נכים מסוג מכוניות רגילות וכן מקומות חניה נגישים לוואנים. מקומות החניה הנגישים חייבים להיות מקומות החניה הקרובים ביותר לכניסות הנגישות וצמודים למסלול הנגיש לכניסות אלו.
- ב. מומלץ שמספר מקומות החניה המיועדים לרכב נכה יהיה בכמות של לא פחות מ 2% מכלל החניות.
- ג. באצטדיונים יש לוודא סימון של מספר חניות גדול יותר מזה הנדרש בתקנות.
- ד. במידה ויש מדרכה – נדרש לוודא עליות למדרכה תקניות ומסומנות שלא ייחסמו ע"י רכבים.
- ה. אזורים נגישים להורדת והעלאת נוסעים - כאשר מתכננים אזורי הורדת נוסעים, הם חייבים להיות נגישים ומסלול נגיש חייב לחבר כל אזור הורדת נוסעים עם כניסה נגישה לאצטדיון. במידה ואזור הורדת הנוסעים סמוך לשפת מדרכה, יש לוודא שיפוע לעליה על המדרכה. אזור זה צריך לאפשר גישה לאוטובוסים, ורכבי הסעת נכים. חשוב לקחת בחשבון מקום למעליות המשמשות להורדת / העלאת נוסעים על כיסאות גלגלים.

9. כניסות נגישות

- א. כל הכניסות ב"מסלול הנגיש" חייבות להיות נגישות.
- ב. בנוסף, לפחות 50% מהכניסות חייבות להיות נגישות. בכניסות שאינן נגישות חייב להיות שלט המכוון את הציבור לכניסה הנגישה הקרובה ביותר.

- ג. בכניסות בהן יש שער מסתובב חייב להיות גם שער נגיש, רגיל לכיסא גלגלים.
- ד. בכניסות הנגישות אמצעי האבטחה צריכים להיות ברוחב העולה על 80 ס"מ המאפשר מעבר לכסא גלגלים, הליכון וכדומה.

10. חדרי שירותים

- א. בכל מכלול של חדרי השירותים לשימוש ציבורי, לשימוש הספורטאים ולעובדים חייבים להיות גם שרותי נכים נגישים. בכלל זה חדרי שירותים הנמצאים ביציעי הכבוד.
- ב. שרותי הנכים לספורטאים חייבים להיות מוגדלים.

11. טלפונים ציבוריים

- א. בכל קבוצה של טלפונים ציבוריים חייב להיות לפחות אחד הנגיש לכיסא גלגלים. טלפון ציבורי זה וכן אחרים חייבים לכלול אפשרות להגברת העוצמה בשפופרת. יש לשלט טלפונים בעלי אפשרות הגברה.
- ב. יש להציב לפחות מכשיר ציבורי אחד לתקשורת עבור אנשים חרשים או עם ליקויי דיבור. יש לשלט מכשיר זה ולהפנות אליו מקבוצת הטלפונים הציבוריים האחרות.
- ג. בכל קבוצה של טלפונים ציבוריים הכוללת שלושה טלפונים או יותר, לפחות טלפון אחד חייב להיות מצויד במדף ושקע חשמלי על מנת לאפשר לאנשים שימוש במכשירי תקשורת ניידים לחרשים.

12. כספומטים

- א. בכל אזור בו יש מקומות נגישים לכיסאות גלגלים ודוכנים יש לוודא המצאות כספומט נגיש, כולל באזור הקופות.

13. מתקני שתיה

- א. מתקנים לשתיה חייבים להיות מותאמים לאנשים המשתמשים בכיסאות גלגלים וכן לאנשים שעומדים אך מתקשים להתכופף. מחצית המתקנים חייבים להיות נגישים לכיסא גלגלים והשאר למשתמשים עומדים.

14. אזעקות ויזואליות

א. במקרה של השמעת אזעקה או הודעת חירום, יש להפעיל אורות מהבהבים באזורים הציבוריים כולל חדרי שירותים, חדרי הלבשה ולאורך מסדרונות ציבוריים.

15. שלטים

- א. שלטים המציינים חדרים ומקומות קבועים כגון חדרי שירותים, יציאות ומספרי חדרים חייבים לכלול כיתוב ברייל ואותיות ומספרים מובלטים כך שניתן יהיה לקרוא אותן בראיה או במישוש.
- ב. השלטים חייבים לעמוד בדרישות מיקום, ניגוד צבעים ומשטח לא מבריק. שלטים המכוונים לאזורים פונקציונאליים או מספקים עליהם מידע חייבים לעמוד רק בדרישות לפרופורציה בין האותיות, גודל האותיות וניגוד צבעים בין האותיות לרקע.

16. היבטים נוספים לנגישות אצטדיונים שאינם בגדר הבינוי:

א. חיות סיוע לנכים

1. יש לוודא הכשרת עובדי ושומרי האצטדיון במתן כניסה לאדם עם מוגבלות הנעזר בכלב (או בחיה אחרת) לצורך הנחייה.

ב. ממונה נגישות וסיוע אישי לאנשים עם מוגבלות

1. מומלץ למנות נציג מהאצטדיון שיהיה אחראי על שירות לאנשים עם מוגבלות.
2. יש לאפשר לאנשים עם מוגבלות גישה לנציג זה לצורך תאום וסיוע מיוחד.
3. באחריותו ובסיוע אנשיו לסייע בשעת חרום.
4. באחריותו לבצע הדרכות לצוות העובדים באצטדיון כיצד לסייע לאנשים עם מוגבלות.
5. הוא גם הכתובת לתלונות והצעות שיפור.

Access Israel
www.aisrael.org

6. מומלץ להציע סיור באצטדיון לאנשים עם לקויות ראייה לפני האירוע במועד בו האצטדיון אינו מלא ובכך לאפשר לאנשים עם לקויות ראייה עצמאות ללא צורך במלווה בזמן האירוע.

ג. פרסום מידע אודות הסדרי הנגישות

1. פרסום מידע הינו קריטי מאחר וללא מידע אודות הנגישות, האדם עם המוגבלות חושש לרכוש כרטיסים מפאת החשש מהאכזבה הכרוכה בהגעה למקום שאינו נגיש.
2. דוגמא למידע באתר האינטרנט של האצטדיון Gillette Stadium - ראה נספח א'.

תודה והערכה לכל המשתתפים בהפקת מסמך זה.

- ד"ר עילם גבריאלה
- מר עילם יעקב
- הגב' לובלסקי תמר
- מר יובל וגנר

Gillette Stadium - Americans with Disabilities Act Information

The New England Patriots, New England Revolution, and the Gillette Stadium staff would like to welcome members of our disabled community to Gillette Stadium, a state-of-the-art sports and entertainment destination.

It is our hope that this brochure, which explains our services, programs and policies, will make your visit to our stadium a truly enjoyable and memorable experience.

The Patriots, Revolution, and Gillette Stadium personnel thank you for your participation and support.

Guest Services:

Gillette Stadium Guest Services is located at the main and upper concourse levels. The service center dispenses assistive listening receivers & headsets and alternative format materials. The service center is staffed by trained customer service personnel.

Telephones:

Accessible telephones including Public TIs/TTYs are located on the 100 level concourse level in Gillette Stadium.

Elevators:

Public elevators are available in Gillette Stadium. There are 8 elevators located at both luxury suite entrances.

Ramps & Escalators:

Code compliant public ramps are available in Gillette Stadium. These ramps are located at the North East, North West and South entrances. Public escalators are located at the East and West Club Suite entrances.

Restrooms:

All public restrooms are accessible to our patrons with disabilities. Family restrooms are also located on every level in the building.

Assistive Listening System:

Gillette Stadium has been equipped with the most advanced assistive listening system (ALS). Headsets and receivers are available at no charge at Guest Services. A driver's license, credit card, or some form of identification will be required as a deposit. Guests who choose to bring their own headset and receiver may access the system on a standard FM broadcast.

Access Israel
www.aisrael.org

Concession Stands:

Every concession stand and bar is accessible to patrons with disabilities. If assistance is required at any of the food service areas, please contact the nearest Event Staff Worker.

Alternative Format Materials:

This brochure is available at Guest Services in Braille, large print or on computer disc.

Emergencies:

Gillette Stadium personnel have been trained in proper emergency preparedness.

ATMs:

Accessible Automatic Teller Machines (ATMs) are located on every level.

Service Animals:

Animals are not allowed in Gillette Stadium, however, an exception is made for patrons with service animals. Please contact our ADA Coordinator if any accommodations are required.

Interpreting Services:

Patrons requiring interpreting services for concerts should contact our ADA Coordinator no later than three weeks after concert ticket sales begin.

Captioning & Description:

All integral game information is captioned on our video screens. Game description is available through our assistive listening system.

Wheelchair & Companion Seating:

Gillette Stadium provides wheelchair and companion seating with enhanced sight lines on all levels. Be advised that Gillette Stadium personnel reserves the right to take appropriate legal action against individuals who fraudulently obtain wheelchair & companion seats.

Smoking:

There is no smoking allowed in the seating bowl of Gillette Stadium.

Ticket Information:

The fully accessible Gillette Stadium ticket office is open Monday - Friday 9:00 AM - 5:00 PM. Tickets can be purchased in person at the ticket office or by phone at 508-384-9191 or Tli/TYY: 508-384-4389.

Comments, Questions, Suggestions:

Meeting the needs of our patrons with disabilities in Gillette Stadium is a never ending commitment. In our quest to continually improve stadium accessibility, we ask that you contact us with your comments, questions

עמותת נגישות ישראל (ע"ר) 58-034120 ת.ד. 5171 כפר סבא 44151 טל: 057-7239239 פקס: 057-7333377

Access Israel Association 58-034120-4 P.o.b 5171 Kfar Saba, 44151, Israel Tel: 972-57-7239239 Fax: 972-57-7333377
www.aisrael.org office@aisrael.org

Access Israel
www.aisrael.org

and/or suggestions:

ATTN: ADA Coordinator Guest Services
One Patriot Place
Foxborough, MA 02035-1388

VOICE: 508-384-9191
Tli/TTY: 508-384-4389

עמותת נגישות ישראל (ע"ר) 58-034120 ת.ד. 5171 נפר סבא 44151 טל: 057-7239239 פקס: 057-7333377

Access Israel Association 58-034120-4 P.o.b 5171 Kfar Saba, 44151, Israel Tel: 972-57-7239239 Fax: 972-57-7333377
www.aisrael.org office@aisrael.org